

Darrerament sembla que alguna cosa es mou en l'estany noucentista de la literatura catalana, sobretot en el terreny de la poesia, que és, per altra banda, el primer tossal assallat en totes les guerres civils literàries. Des de fets luctuosos fins a manifestos poètics i polèmiques revisionistes, el fet és que en qualsevol d'aquests casos s'hi amaga una inquietud semblant: la necessitat de redefinir el territori de la poesia, i per extensió de la «gran» literatura, i de rebot, o potser en primer lloc, la vindicació del paper social (millor, intel·lectual?) del poeta.

A la mort d'en Joan Perucho, els diaris van destacar, fins i tot per sobre d'altres aspectes diguem que més literaris, el seu progressiu aïllament de la vida literària perquè el mateix poeta, deien, se sentia poc reconegut i valorat. A la mort d'en Miquel Martí i Pol, en canvi, els titulars de la premsa van coincidir, majoritàriament, amb el lema: «El poeta del poble». Deixant de banda el perquè aquest petit país nostre és i ha estat històricament també petit a l'hora de les canonitzacions artístiques (sembla que només poguéssim tenir un poeta, un narrador, un pintor, etc.), el cert és que en ambdós casos hi batega una qüestió de més ampli abast territorial: el difícil, i fins i tot estrany, encaix de la poesia i els poetes en una societat que viu a ritme frenètic, volàtil, absolutament aliè a la cadència poc rendidora del vers. Deia Benjamin, parlant de Baudelaire, que el poeta modern ofereix al mercat la seua intimitat. I sembla prou provat que el territori de la poesia contemporània s'ha acotat cada cop més a un àmbit privat, no exempt d'una certa

Es poetes i el poble

sacralització. La societat representada a través dels mitjans de comunicació vol poesia i poetes (no massa, tot s'ha de dir) per forjar icones de la moderna espiritualitat laica (el cas de Martí i Pol); com a reacció, molts poetes s'han acabat creient el que rebutgen, i han fet de la seua suposada heterodòxia o aïllament una torre d'ivori plena d'orgull ferit (el cas d'en Perucho).

En fa l'efecte que en les últimes polèmiques literàries protagonitzades per destacades veus de l'última fornada

poètica d'aquest país, hi habita, en gran mesura, aquesta mateixa «mare del corder». No sé si bona part de la societat literària catalana s'ha pres prou seriosament el cop de puny damunt la taula dels anomenats, de vegades amb to irònic i burlesc, «imparables». La seua actitud revisionista de la tradició, els seus posicionaments, les afinitats o desencontres que han expressat amb inusitada i infreqüent vehemència en el jardinet literari català no són, al meu entendre, una simple operació promocional (tan legítima, per altra banda, com qualsevol altra), sinó més aviat un replantejament de l'àmbit de la poesia i del paper social dels poetes. Des del més estricte domini tècnic del poema i la capacitat d'escapar-se del cercle viciat del «jo adolorit» (voldria destacar com a exemple el darrer poemari de Txema Martínez, Sentit, o l'últim de Sebastià Alzamora, El benestar), volen fugir de les tòpiques «anormalitats» on s'ha instal·lat bona part de la poesia contemporània fins a trobar-s'hi a gust. Ni victimisme ni sacralització. La seua aposta sembla ser la de voler dignificar el paper de la poesia i dels poetes com una de les més necessàries activitats intel·lectuals i socials. I a més a més, fer-ho amb la convicció que aquest paper ha de ser absolutament natural. Potser sí que de vegades haurien de cuidar més les formes, els comentaris, però a mi el que realment em preocupa és que sàpiguen estar a l'altura de les circumstàncies que, com deia el mestre don Antonio Machado, sempre és més difícil que estar per sobre.

Pere Pena

BIBLIOTECA BÒRKA
Dietari secret
Johanna Duerker

LA CIUTAT TRISTA
Francesc Martí Castellani

QUINA LENTA AGONIA, LA DELS AMETLERS PERDUTS
Toda Cucarella

Edicions 3i4 València

Els jueus a la cultura notarial. Testaments jueus llatinitzats a la Corona d'Aragó, 1250-1350
ROBERT I. BURNS

Records personals i últims escrits
MIQUEL BATLLORI

El nacionalisme que ve
ANTONI VIVES
premi Octubre d'assaig

Convocat silenci
JEAN SERRA
premi Octubre de poesia

Mester d'isard
ALVAR VALLS

La síndrome dels estranys sons
JORDI SOLÉ I CAMARDONS

30 c/Pérez Bayer, 11. 46002 - València. Tel. 963 51 64 92. Fax 963 52 98 72. e.mail: tresiquatre@tresiquatre.com